

Nr 719

Av herr **Mattsson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 36, angående ökat stöd till föreläsnings- och studie-cirkelverksamhet m. m.*

(Lika lydande med motion nr 585 i Första kammaren)

I proposition nr 36 framhålles, att det i dag knappast råder några delade meningar om den betydelsefulla roll folkrörelserna spelat och spelar i vår demokrati. En av de viktigaste uppgifterna för folkbildningsarbetet, som är förankrade i våra folkrörelser, måste därför vara att skapa det underlag av kunskap och färdigheter, orientering och perspektiv, som är nödvändigt för en saklig och konstruktiv samhällsdebatt. Det är enligt vår mening mycket angeläget att det fria och frivilliga bildningsarbetet kan fungera som ett forum för allsidig kunskapsförmedling och debatt. Skall detta kunna ske fordras dock att tillräckliga resurser ställs till förfogande, så att folkbildningsorganisationerna får möjlighet att anpassa sin verksamhet till de nya krav och behov som de alltmer komplicerade samhällsfunktionerna medför.

Departementschefen har i propositionen ådagalagt en inställning som förmånligt skiljer sig från den som kom till uttryck från regeringen för några år sedan. Särskilt bör noteras uttalandena om att samhällets stöd till folkbildningsarbetet bör utformas så att det får en kvalitetsbefrämjande effekt. I princip har också de i propositionen föreslagna grunderna en sådan inriktning, men då förverkligandet i betydelsefulla avseenden skjutits på framtiden blir de omedelbara förbättringarna förhållandevis obetydliga. I vissa fall inträder t. o. m. betydande försämringar. Det måste också uppmärksammas att departementschefen endast i obetydlig utsträckning gått vissa av de krav och synpunkter till mötes som framförts av t. ex. folkbildningsutredningen och skolöverstyrelsen. De föreslagna grunderna och anslagsbeloppen kan således inte anses rimma med de enligt ovan positiva uttalandena i propositionen.

Omfattande insatser göres nu för en förbättring av undervisningsväsendet i vårt land. En ny obligatorisk skola, som bl. a. medför en nioårig skolgång för alla barn, är under genomförande. Yrkesutbildningen har expanderat kraftigt och gymnasieskolorna ökat i antal och kapacitet. En ny skolform, fackskolorna, är beslutad. Den akademiska undervisningen har givits en omfattning, som för t. ex. ett årtionde sedan inte ansågs möjlig eller tänkbar. Allt detta har krävt omfattande ekonomiska insatser från samhällets sida. I framtiden kommer att fordras ytterligare sådana åtgärder. För samtliga dessa områden gäller nämligen att fortsatt förbättring och expansion måste äga rum..

Det är emellertid av största vikt att det fria och frivilliga bildningsarbetet tillgodoses i dessa sammanhang. Det representerar utan tvekan den bildningsinsats som ur samhällets synpunkt är den billigaste. Men det får fördenskull inte ses som något sidoordnat eller mindre väsentligt. Det måste anses lika värdefullt och nödvändigt som annat undervisnings- och bildningsarbete. Folkbildningsarbetet minskar inte i betydelse till följd av att den grundläggande skolundervisningen förbättras. Det måste få samma förutsättningar till förbättring och expansion som andra delar av bildningsväsendet. Skall detta kunna ske fordras inte blott att de principiella mål för stödet till folkbildningsarbetet som angivits i propositionen snabbt förverkligas utan också att de behov som inte uppmärksammats tillräckligt i propositionen tillgodoses utan onödigt dröjsmål.

Studiecirkelverksamheten

I propositionen sättes som mål att studiecirkelarna skall erhålla bidrag med 75 procent av kostnaderna för handledare och material, dock beräknat på högst 30 kronor per timme. För närvarande gäller 50 procent av de nämnda kostnaderna, beräknat på högst 15 kronor per timme samt en maximering till 300 kronor per cirkel. Enligt propositionen skall någon motsvarande maximiregel inte gälla. Procentsatsen 75 sammanfaller med den speciella bidragsregel som nu gäller för ungdomscirklar. Specialregeln för ungdomscirklar föreslås slopad fr. o. m. den 1 juli.

I propositionen sägs emellertid inte när målsättningen 75 procent av de bidragsberättigade kostnaderna skall förverkligas. För nästkommande budgetår föreslås oförändrat 50 procent och uppnåendet av 75 procent ställs på en oviss framtid. Följden blir att ungdomscirklar nästkommande studieår får vidkännas en direkt försämring, nämligen en sänkning av bidraget från 75 till 50 procent. Endast de allmänna cirklar som till följd av nu gällande maximering ej kan komma upp i ett bidrag om 50 procent kan emotse en förbättring. För många andra cirklar blir det fråga om en direkt försämring. Orsaken härtill är att de nuvarande bidragen till studiecirkelföreläsningar skall ersättas av bidrag till s. k. expertbesök. Villkoren för dessa är enligt propositionen långt sämre än för studiecirkelföreläsningar.

Enligt vår mening kan inte propositionen godtagas till denna del. Förverkligandet av bidragsregeln 75 procent måste nu fastställas och grunderna för bidragen till expertbesöken utformas så att ingen försämring inträder. Ungdomscirkelarnas bidragsandel måste hållas oförändrad vid 75 procent. Därjämte måste vissa åtgärder vidtas för att så långt möjligt ge landsbygden och de mindre orterna samma förutsättningar att lösa handledarfrågan som gäller i övrigt. Detta bör genomföras i två etapper. Nästkommande budgetår bör bidraget till de allmänna cirklar utgå med 60 procent av de bidragsberättigade kostnaderna och övriga ändringar och tillägg som

här föreslås likaledes gälla. För därpå följande budgetår bör bidragsandelen höjas till 75 procent.

Såsom framhållits bl. a. i propositionen är det väsentligt att förutsättningar skapas för ett kvalitativt högtstående folkbildningsarbete. Beträffande studiecirkelarna är det härvid studiematerialets utformning och tillgången på goda handledare som är det mest betydelsefulla. Genom den utveckling av den audiovisuella tekniken som ägt rum har förutsättningarna för ett omväxlande och pedagogiskt riktigt arbetssätt i cirkelarna förbättrats. Det är givetvis angeläget att dessa förutsättningar kan utnyttjas. Enligt propositionen skall i bidragsunderlaget kunna inräknas kostnader för inköp eller hyra av bl. a. grammofonskivor, film, bildband och band för inspelningsapparater. Däremot skall inte kostnader för de apparater som fordras för användningen av dessa hjälpmedel få inräknas i bidragsunderlaget. Enligt vår mening är detta inkonsekvent. Studieförbunden har alltmer utnyttjat de audiovisuella hjälpmedlen, utformat sitt material med hänsyn härtill och i betydande utsträckning tagit initiativ till framställning och förmedling av t. ex. bildband och stillfilmer, som visat sig vara särskilt lämpliga hjälpmedel. De apparater som erfordras för att utnyttja hjälpmedlen erhålles givetvis inte kostnadsfritt. Det synes dock inte lämpligt att kostnader för köp av sådana apparater får medräknas i bidragsunderlaget. Däremot bör en skälig hyres- eller lånekostnad få ingå i bidragsunderlaget.

Av propositionen framgår att studiecirkelarna på landsbygden och i de mindre orterna i allmänhet har en lägre kostnad än andra cirklar. Detta torde främst ha två orsaker, nämligen dels att handledare med ingående sakkunskap, vilka givetvis betingar högre arvode, inte finns att tillgå i samma utsträckning som på de större orterna, dels att handledare som ej har ingående sakkunskap i cirkelns ämne ofta betraktar sig som vanliga cirkeldeltagare och av ideella skäl inte tar ut något nämnvärt arvode. De berörda studieförbunden har gjort berömvärda insatser för att motverka denna brist på handledare, främst genom en omfattande utbildningsverksamhet, genom omsorgsfullt urval av studielitteratur och utarbetande av pedagogiskt riktiga studieplaner och skriftliga handledningar. Härigenom har bristerna i fråga om sakkunniga handledare kunnat motverkas i ett betydande antal ämnen. Såsom framhållits i propositionen är emellertid tillgången på sakkunniga handledare särskilt avgörande i en del ämnen. Detta har också markerats genom höjning av det bidragsberättigade arvodet till 22 kronor per timme, vilket knappt uppgår till timarvodet för folkskollärare i lägsta löneklass. Cirkelarna på landsbygden och i de mindre orterna har dock inte fått samma möjligheter som övriga cirklar genom höjningen till 22 kronor. I de fall handledare med önskvärda kvalifikationer inte finns att tillgå på orten, får man nämligen räkna med att i vissa fall betydande resekostnader tillkommer. Därför bör resekostnader som medför att arvodesgränsen 22

kronor överskrides i sin helhet täckas med statsbidrag. En maximering av detta bidrag till 15 kronor per studietimme får dock anses rimlig men tillsynsmyndigheten bör ha möjlighet att i fall då synnerliga skäl gör sig gällande medge högre belopp. Vi föreslår således att studiecirkel i förekommande fall, utöver statsbidraget till handledararvode om högst 22 kronor per timme, skall äga rätt till bidrag med 100 procent av kostnaderna för handledarens resor, dock med högst 15 kronor per studietimme.

Bidraget till studiecirkelföreläsningar har varit av mycket stor betydelse, särskilt för cirklar som inte haft tillgång till handledare med ingående sakkunskap i cirkelns ämne. De har för en kostnad, som jämfört med den faktiska kostnaden måste betecknas som relativt måttlig, kunnat erhålla besök och medverkan av en sakkunnig och kvalificerad kraft vid två sammankomster. För studiecirkelföreläsningarna har gällt en kostnad för studiecirkelarna av 30 kronor per föreläsningstimme och 15 kronor per övningstimme, således i allmänhet 45 kronor per besök. Härtill har i förekommande fall kommit den del av rese- och traktamentskostnader som överstigit 55 kronor. Föreläsarna har medgetts ett arvode av 45 kronor per föreläsningstimme och 30 kronor per övningstimme, således i allmänhet 75 kronor per besök. Högst godkända totalkostnad per besök har således varit 130 kronor per besök, varav cirkeln svarat för 45 kronor.

Enligt propositionen skall cirkelföreläsningarna omformas till s. k. expertbesök. Dessa expertbesök är inte fullt jämförbara med studiecirkelföreläsningarna. I en del fall torde expert med lägre kompetens än cirkelföreläsare kunna godtas. I vissa ämnen och cirklar torde man dock böra utgå från jämförlig kvalifikation. Varje cirkel skall äga att till två av cirkelns sammankomster kalla en sakkunnig i cirkelns ämne och därvid erhålla statsbidrag med 75 procent av ett arvode av högst 40 kronor per studietimme. Den högsta godkända kostnaden per besök skall således i allmänhet utgöra 80 kronor varav cirkeln skall svara för 20 kronor. I de fall inga kostnader uppstår för expertens resor och traktamenten skulle det således bli en klar förbättring. I andra fall skulle det bli en försämring. Om t. ex. den sammanlagda kostnaden för arvode, resor och traktamente uppgår till maximum för studiecirkelföreläsning, 130 kronor, skulle cirkeln få svara för 70 kronor mot 45 kronor för närvarande. I de områden där svårigheterna att anskaffa sakkunniga handledare är störst och behovet av expertmedverkan mest påfallande skulle således en betydande försämring inträda. Ställt i relation till förbättringarna för andra cirklar kan inte detta anses rimligt. Enligt vår mening bör därför i förekommande fall statsbidrag utgå med 100 procent av rese- och traktamentskostnader enligt allmänna resereglementet B till den del dessa medför att kostnaden överstiger 40 kronor per studietimme. I likhet med vad som nu gäller för studiecirkelföreläsningar bör en maximering ske. Med hänsyn till den ekonomiska utvecklingen som ägt rum sedan maximi-

regeln fastställdes för cirkelföreläsningar är det skäligt att maximibeloppet för de överskjutande rese- och traktamentskostnaderna sättes till 75 kronor.

Enligt propositionen skall bidrag till universitetscirklar utgå med 50 procent av kostnaderna, såvitt gäller lärararvode och studiematerial, samt lärarens resor och traktamenten. Förslaget rörande lärararvode och studiematerial föranleder ingen erinran men då kravet på universitetslärare eller jämförligt kvalificerad lärare givetvis medför betydande rese- och traktamentskostnader i vissa cirklar, bör statsbidraget täcka alla dessa kostnader. Det kan nämligen inte anses riktigt att cirkeldeltagare på vissa orter skall belastas med dylika extrakostnader. Vi förordar således att bidrag skall utgå med 100 procent av kostnaderna för lärarens resor och traktamenten enligt allmänna resereglementet B.

Administrativt torde det inte bereda några särskilda svårigheter att klara handläggningen av de speciella resekostnadsbidrag som här föreslagits. Ett enkelt system, t. ex. med bilaga till det vanliga redovisningsformuläret, bör kunna utformas. Det torde få ankomma på tillsynsmyndigheten att utfärda föreskrifter och anvisningar.

Studieförbundens pedagogiska verksamhet m. m.

Det frivilliga bildningsarbetet är mycket starkt beroende av de erkända studieförbunden. Utan dessas insatser skulle verksamheten inte tillnärmelsevis nått den omfattning den nu har. Inte heller skulle verksamheten utvisa nuvarande kvalitet och allsidighet om inte studieförbunden genom pedagogiska insatser, ledarutbildning, materialframställning, rådgivning m. m. ständigt eftersträvat förbättring och utveckling.

I princip har betydelsen av dessa insatser erkänts av statsmakterna. Sålunda har förutsatts att de godkända kostnaderna för studieförbundens organisatoriska och pedagogiska verksamhet skulle vara statsbidragsgrundande till hälften, dvs. i samma mån som de allmänna studiecirkelnas godkända kostnader. Enligt vår mening är detta en riktig princip, emedan studieförbundens ifrågakvarande verksamhet helt enkelt är en nödvändig förutsättning för studiecirkelnas. Den nämnda bidragsprincipen har emellertid inte fullföljts. Den kommer inte heller att förverkligas genom det äskande som göres i propositionen. Skolöverstyrelsen har på grundval av studieförbundens verksamhet beräknat de totala kostnaderna till ca 13 miljoner kronor för budgetåret 1963/64. Det i propositionen förordade anslaget utgör 4,5 miljoner kronor, dvs. ca 33 procent.

Enligt propositionen skall detta anslagsbelopp fördelas på stöd av två slag, dels till egentliga organisations- och administrationskostnader, dels till pedagogisk verksamhet. I det förstnämnda inbegripes även lönekostnader för personal med pedagogiska uppgifter. Enligt propositionen skall

anslaget fördelas med 1,5 miljoner kronor till pedagogisk verksamhet och återstoden till organisations- och administrationskostnader. Folkbildningsutredningen har föreslagit att bidraget till den pedagogiska verksamheten skall beräknas med två kronor och femtio öre per studietimme i statsbidragsberättigade cirklar, dock ej musikcirklar. Skolöverstyrelsen har i sitt remissvar förordat två kronor per studietimme, inbegripet även musikcirklar. Då antalet studietimmar 1961/62 utgjorde drygt 2 miljoner kommer man med det anslag som förordats i propositionen på långt lägre nivå.

Skall folkbildningsverksamheten kunna utvecklas på det sätt som åsyftas i propositionen är det nödvändigt att statsmakterna på ett bättre sätt fullföljer de förpliktelser de iklätt sig i fråga om studieförbundens verksamhet. Anslaget till den pedagogiska verksamheten bör för nästkommande budgetår utgå med en krona per studietimme, för budgetåret 1964/65 med en krona och femtio öre och för budgetåret 1965/66 med två kronor per studietimme. Till godkända kostnader för organisation och administration bör bidrag för nästkommande budgetår utgå med 40 procent och för budgetåret 1964/65 med 50 procent. Inför därpå följande budgetår bör prövas en sådan beräkningsgrund för bidraget att det kan utgå som förslagsanslag. Beträffande bidraget till den pedagogiska verksamheten enligt de grunder som angivits i propositionen erbjuder detta inga svårigheter. Men även om organisations- och administrationskostnader inte helt kan fördelas med enhetliga belopp per cirkel till vart och ett av studieförbunden, bör det vara möjligt att erhålla sådana grunder att anslaget i sin helhet kan utgå som förslagsanslag.

I detta sammanhang torde böra beröras även en annan fråga av stor betydelse för de pedagogiska förbättringarna inom folkbildningsarbetet, nämligen bildningskonsulenterna på länsplanet. Genom den samordning på länsplanet som föreslås i propositionen torde bättre förutsättningar skapas för bildningskonsulenternas verksamhet. Enligt propositionen skall det finnas dels kombinerade folkhögskollärary- och bildningskonsulenttjänster, dels fristående konsulentbefattningar. Försöken med de kombinerade tjänsterna har varit framgångsrika. Man torde dock få räkna med att heltidsanställning kommer att fordras om bildningskonsulenterna effektivt skall kunna fullgöra sina uppgifter och leda och inte minst i pedagogiskt avseende utveckla bildningsverksamheten. De grunder för beräkning av bidraget till de fristående konsulentbefattningarna som angivits i propositionen kan dock inte anses godtagbara. Bidraget skall utgå med högst tre fjärdedelar av årslönen, dock högst 12 000 kronor. Enligt vår mening bör bidraget beräknas med utgångspunkt från att bildningskonsulent skall vara placerad i samma lönegrad som folkhögskollärare. Bidragen bör utgå med 75 procent av högst en sådan lönekostnad. Vi föreslår att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om förslag i enlighet härmed till nästa års riksdag.

Forskning och pedagogiskt utvecklingsarbete

Genom en ökning av folkbildningsorganisationernas pedagogiska verksamhet kan bildningsarbetet successivt förnyas och förbättras i pedagogiskt avseende. En nödvändig förutsättning är emellertid att organisationerna i sin verksamhet kan bygga på tillförlitliga pedagogiska rön. Forskning angående folkbildningsarbetets metodik och ett kvalitativt högtstående pedagogiskt utvecklingsarbete på vetenskaplig bas är därför mycket angelägna uppgifter. Dessa synpunkter har starkt framhållits av folkbildningsutredningen, som föreslagit att ett belopp om 150 000 kronor årligen skall ställas till förfogande för ändamålet. Departementschefen har föreslagit ett anslag på endast 20 000 kronor för nästkommande budgetår och i övrigt hänvisat till att folkbildningsarbetet i konkurrens med andra forskningsbehov bör ansöka om bidrag från statens råd för samhällsforskning.

Det är givetvis ovidkommande på vilket sätt medel ställs till förfogande för dessa ändamål. Det väsentliga är att tillräckliga medel erhålles, så att verksamheten så snart som möjligt kan ges tillräcklig omfattning. Såsom folkbildningsutredningen framhållit finns det många problem och förhållanden som behöver ges en vetenskaplig belysning om folkbildningsarbetet skall kunna utvecklas på önskvärt sätt. Både praktiskt inriktad försöksverksamhet och forskningsinsatser av mera grundläggande art måste komma i fråga. Särskilt bör uppmärksammas att många av de pedagogiska och jämförliga problem som gör sig gällande inom det frivilliga folkbildningsarbetet är allmängiltiga för vuxenpedagogiken. Vuxenundervisning i olika former kommer med all sannolikhet att spela en allt större roll. Mycket starka skäl talar således för att de åsyftade forsknings- och utvecklingsändamålen tillgodoses. Det kan inte anses tillräckligt att ställa det ovan nämnda beloppet till förfogande för försöksverksamhet och undersökningar inom folkbildningsarbetet. De grundläggande insatser och resultat som organisationerna skall bygga på måste också tillgodoses. Det får därför inte råda ovisshet om huruvida de grundläggande insatserna kommer till stånd i tillräcklig omfattning. Riksdagen bör ge till känna att det erfordras metodiskt arbete.

I propositionen har framhållits att en kvalitativ inriktning av folkbildningsarbetet bör främjas och att förutsättningar bör skapas för att folkbildningsarbetet skall kunna anpassas till de nya behov och förutsättningar som ständigt tillkommer i ett föränderligt samhälle. Detta motiveerar forskningsinsatser och pedagogiskt utvecklingsarbete över hela fältet. Av praktiska skäl torde dock verksamheten i första hand böra inriktas på de mest betydelsefulla områdena. Härvid bör uppmärksammas att det numera finns stora möjligheter att genom ljudradion och televisionen främja folkbildningsarbetet. Inom ljudradioverksamheten har direkt medverkan i det bildningsarbete som bedrivs av folkbildningsorganisationer-

na förekommit rätt lång tid. Inom televisionen står denna verksamhet i sitt allra första skede och några väsentligare erfarenheter torde ännu inte ha vunnits. För både ljudradion och televisionen gäller att medverkan i folkbildningsarbetet kan och bör utvecklas, både kvantitativt och kvalitativt.

Möjligheterna till en god pedagogisk utformning av de radio- och TV-program som ingår i folkbildningsserierna torde inte på långt när vara uttömda. Här finns ett viktigt fält för pedagogiskt utvecklingsarbete. Andra områden av stor betydelse är alla de kommunikationsproblem som gör sig gällande i sammanhanget såväl inom folkbildningsorganisationerna som mellan dessa och radio/TV. Hur cirkelarbetet i anslutning till radio- och TV-kurser skall organiseras och ledas och hur cirkeln's studiematerial bäst skall utformas är likaså väsentliga frågor som behöver belysas närmare. Sammanfattningsvis får sägas att forskning och pedagogiskt utvecklingsarbete inte blott skulle främja radio/TV:s medverkan i det frivilliga bildningsarbetet utan också medföra resultat som skulle vara av stor betydelse för folkbildningsorganisationernas verksamhet över huvud taget. Många av de nämnda frågorna har allmän giltighet för bildningsarbetet, varför organisationerna skulle få en bättre grund att stå på, inte minst i fråga om handledarutbildning och jämförlig verksamhet. Vi föreslår att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om ett forsknings- och utvecklingsprogram i enlighet med de riktlinjer som här angivits samt ställer ett särskilt reservationsanslag av 150 000 kronor till förfogande för dess genomförande.

Kostnadsberäkningar

Till de i propositionen berörda folkbildningsåtgärderna har departementschefen föreslagit anslag om sammanlagt ca 23 miljoner kronor. Jämfört med föregående år innebär detta en ökning med ca 3,6 miljoner kronor. Härvid får uppmärksammas att skolöverstyrelsen räknar med en ökning av studiecirkelverksamhetens omfattning med 6—7 procent, vilket enligt överstyrelsens förslag till anslagsgrunder skulle medföra en automatisk kostnadsökning på ca 2,2 miljoner kronor enbart på studiecirkelanslaget. Uppmärksammas bör givetvis också de ökade utgifterna för studieförbundens löne- och pensionskostnader m. m. Skolöverstyrelsen har i sina petita föreslagit att de i propositionen berörda anslagen skall utgå med sammanlagt ca 33 miljoner kronor. Anslagsbehovet enligt denna motion torde få beräknas enligt följande.

Det ökade anslagsbehovet i anledning av höjningen av bidraget till studiecirkelarna torde få beräknas till 3,25 miljoner kronor och i anledning av att bidraget till ungdomscirklar hålls oförändrat till 1,6 miljoner kronor. Den anslagsökning som erfordras i anledning av de speciella resekostnadsbidragen för handledare i studiecirklar, lärare i universitetscirklar och vid

expertbesök samt på grund av att lånekostnad för projektorer, bandinspelningsapparater och dylikt får inräknas i bidragsunderlaget är svår att beräkna. Samma gäller för timarvode om högst 50 kronor vid expertbesök. Det synes dock skäligen att räkna med 0,7 miljon kronor, men tillsynsmyndigheten bör ha möjlighet att företa erforderliga omDispositioner. Anslaget till bidrag till studiecirkelverksamheten bör enligt detta omfatta 20,8 miljoner kronor.

Anslaget till bidrag till studieförbund torde påverkas på följande sätt. Bidrag till pedagogisk verksamhet motsvarande en krona per studietimme bör föranleda en uppräknings med 0,7 miljon kronor och bidrag till godkända administrations- och organisationskostnader med 40 procent en uppräknings med 0,5 miljon kronor. Anslaget bör således utgå med 5,7 miljoner kronor.

Det föreslagna anslaget till forskning och pedagogiskt utvecklingsarbete bör utgå som ett särskilt reservationsanslag under beteckningen Forskning och pedagogiskt utvecklingsarbete inom det frivilliga bildningsarbetet.

Det sammanlagda anslagsbehovet skulle därmed uppgå till ca 30 miljoner kronor.

Med hänvisning till det ovan anförda får vi härmed hemställa,

att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 36 måtte

I. A. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla

a) att statsbidrag till ungdomscirklar under budgetåret 1963/64 må utgå med 75 procent av kostnaderna för handledare och studiematerial,

b) att statsbidrag till allmän studiecirkel under budgetåret 1963/64 må utgå med 60 procent av kostnaderna för handledare och studiematerial,

c) att hyreskostnad för projektorer, bandinspelningsapparater och jämförliga hjälpmedel fr. o. m. budgetåret 1963/64 må inräknas i bidragsunderlaget för studiematerial,

d) att kostnader för handledares resor, till den del de medför att angivet arvodesmaximum 22 kronor per studietimme överskrides, må vara statsbidragsberättigade i sin helhet, dock med högst 15 kronor per studietimme och i övrigt enligt allmänna resereglementet B,

e) att rese- och traktamentskostnader vid expertbesök i studiecirkel och för lärare i universitetscirkel till den del de medför att gällande arvodesmaximum överskrides må vara statsbidragsberättigade i sin helhet, dock högst med 75 kro-

nor per sammankomst och enligt allmänna resereglementet B,

f) att förslag om att bidrag till studiecirkels kostnader för handledare och material fr. o. m. budgetåret 1964/65 må utgå med 75 procent upptages i nästkommande förslag till riksstat, samt

B. till *Bidrag till studiecirkelverksamheten* för budgetåret 1963/64 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 20 800 000 kronor;

II. A. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla

a) att bidraget till studieförbundens pedagogiska verksamhet för budgetåret 1963/64 må beräknas till ett belopp som motsvarar en krona per statsbidragsberättigad studietimme,

b) att bidraget till studieförbundens organisations- och administrationskostnader för budgetåret 1963/64 må beräknas så, att det motsvarar 40 procent av de godkända kostnaderna,

c) att vid upprättande av förslag till berörda riksstater måtte iakttagas dels att bidrag till studieförbundens pedagogiska verksamhet för budgetåret 1964/65 må beräknas till belopp som motsvarar en krona och femtio öre per statsbidragsberättigad cirkel och för budgetåret 1965/66 till belopp som motsvarar två kronor per statsbidragsberättigad studiecirkel, dels att bidrag till studieförbundens organisation för budgetåret 1964/65 må utgå med 50 procent av de godkända kostnaderna, dels att för budgetåret 1965/66 måtte prövas att låta det berörda anslaget utgå som förslagsanslag, samt

B. till *Bidrag till studieförbund* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 5 700 000 kronor;

III. A. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla,

att forskning och pedagogiskt utvecklingsarbete inom det frivilliga bildningsarbetet må bedrivas i enlighet med i motionen angivna riktlinjer, samt

B. till *Forskning och pedagogiskt utvecklingsarbete inom det frivilliga bildningsarbetet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor;

IV. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om prövning och förslag rörande sådan lönegradsplacering av tjänsterna som

bildningskonsulenter som gäller för tjänst som folkhögskollärare;

V. beakta vad i motionen i övrigt anförts.

Stockholm den 5 mars 1963

Lennart Mattsson

Per Svensson

i Stenkyrka

Johannes Antonsson

Karl Gust. H. Boo

Harald Larsson

i Hedenäset

Arne Persson

i Heden

Arne Magnusson

i Nennesholm

Erik Larsson

i Norderön

Robert Johansson

Anders Dahlgren
